

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

M. A. (PARANGAT) HISTORY EXAMINATION: DECEMBER - 2022 FIRST SEMESTER

Subject: Ideas & institutions in Ancient India (HCBCS-17-112)

Date: 19/12/2022

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

1. Vedas are in numbers.
a) 18
b) 14
c) 4
d) 6
2. Who was the author of 'Arthashastra'?
a) Bilhana
b) Kalhana
c) Kautilya
d) None of the above
3. Who was the founder of Buddhism.
a) Gautam Buddha
b) Mahavir
c) Guru Nanak
d) All of the above
4. Simuka was the founder of dynasty.
a) Mauryan
b) Satvahana
c) Gupta
d) None of the above
5. Sangam Literature was written in language.
a) Kannada
b) Telugu
c) Tamil
d) Hindi

Q. 2. Answer in two to four sentences (Any 5) (10)

- 1) Write Archeological Sources of Ancient India.
- 2) What is Varnashrama Dharma?
- 3) Write importance of Mahajanapadas?
- 4) Write teachings of Mahavir.
- 5) Explain position of women in Ancient India.
- 6) Give information about Gautamiputra Satkarni.
- 7) Write salient features of caste system.

Q. 3. Write short notes on (Any 3) (15)

- 1) Foreign Accounts
- 2) Sabha and Samithi
- 3) Saptang Theory
- 4) Buddhism
- 5) Trade in Ancient India

Q. 4. Attempt any two of the following. (30)

- 1) Explain the examples the various types of sources of Ancient India.
- 2) Take a review of the religious ideas of Indian Society from early Vedic to Later Vedic stage.
- 3) Analyse the socio-cultural condition that necessitated the rise of new religious sects in the sixth century B.C.
- 4) Evaluate the material and social conditions in India in the late imperial age. Comment on the view that it was the Golden Age of Indian History.

मराठी रूपांतर
प्राचीन भारतातील संकल्पना व संस्था (HCBCS- 17-112)

- सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. संख्येत वेद आहेत.
- अ) १८ ब) १४
क) ४ ड) ६
२. 'अर्थशास्त्र' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
- अ) बिल्हणा ब) कल्हणा
क) कौटिल्य ड) वरीलपैकी कोणीही नाही
३. बौध्द धर्माचे संस्थापक कोण?
- अ) गौतम बुद्ध ब) महावीर
क) गुरुनानक ड) वरीलपैकी सर्व
४. सिमुक घराण्याचा संस्थापक होता.
- अ) मौर्य ब) सातवाहन
क) गुप्त ड) वरीलपैकी कोणीही नाही
५. संगम साहित्य भाषेत लिहिलेले आहे.
- अ) कन्नड ब) तेलगु
क) तमिळ ड) हिंदी
- प्र. २. दोन ते चार वाक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही पाच) (१०)
- १) प्राचीन भारतीय इतिहासाची पुरातत्त्वीय साधने लिहा.
२) वर्णाश्रमधर्म म्हणजे काय?
३) महाजनपदाचे महत्त्व सांगा.
४) महावीरांची शिकवण याबद्दल माहिती लिहा.
५) प्राचीन भारतातील स्त्रियांची स्थिती स्पष्ट करा.
६) गौतमीपुत्र सातकर्णीचे योगदान स्पष्ट करा.
७) जाती व्यवस्थेचे वैशिष्ट्य लिहा.
- प्र. ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही ३) (१५)
- १) परकीय वृत्तांत
२) सभा आणि समिती
३) सप्तांग पद्धती
४) बौध्द धर्म
५) प्राचीन भारतीय व्यापार
- प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)
- १) प्राचीन भारताच्या इतिहासलेखनासाठी ऐतिहासिक साधनांचे महत्त्व विशद करा.
२) भारतीय समाजातील प्रारंभिक वैदिक कालखंडापासून उत्तर वैदिक कालखंडापर्यंतच्या धर्मसंकल्पनांचा आढावा घ्या.
३) इ.स.पू. सहाव्या शतकात नवीन धर्मपंथाचा उदय होण्यास कोणती सामाजिक व सांस्कृतिक परिस्थिती कारणीभूत ठरली याचे विवेचन करा.
४) साम्राज्यशाहीच्या उत्तरकाळातील भारतामध्ये अस्तित्वात असणाऱ्या भौतिक आणि सामाजिक परिस्थितीचे मूल्यमापन करा. भारतीय इतिहासाचा हा सुवर्णकाळ होता या विधानावर आपली प्रतिक्रिया द्या.